

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ

Облікова інформація відображає фактичний стан господарського об'єкта та бюджетної установи. Повнота, достовірність і своєчасність облікової інформації визначають дієвість управління виробництвом, сприяють запобіганню прийняття невірних управлінських рішень. Це вимагає постійного вдосконалення методології бухгалтерського обліку як основного джерела інформації для управління установою чи організацією.

Донедавна бухгалтерський облік в основному використовувався як інструмент зовнішнього адміністративного контролю за державними підприємствами та організаціями. За останні роки покращилися методологія і організація бухгалтерського обліку, видано нові нормативні документи, що регламентують постановку бухгалтерського обліку в різних галузях і відомствах.

Рівень організації обліку та його ефективність значною мірою залежить від того, наскільки на кожному етапі розвитку економіки він відповідає потенційним можливостям суспільства. Тому в сучасних умовах економічної реформи і обмеженості фінансових ресурсів бюджету можна говорити про розширення завдань, стоять перед обліком в бюджетних установах. Проблеми ведення бухгалтерського обліку в бюджетних установах неоднорідні, так як визначаються конкретним видом діяльності, а саме охорона здоров'я та освіта, культура та органи правопорядку, соціальний захист і оборона. Галузева специфіка повинна знайти відображення в організації та веденні бухгалтерського обліку.

Найголовнішим критерієм контролю за наявністю та рухом бюджетних і позабюджетних коштів є бухгалтерський облік у бюджетних установах, а саме його об'єкти - доходи, видатки і результати виконання кошторису. Останніми роками як на державному рівні так і провідні науковці приділяють значну увагу питанням удосконалення організації та ведення бухгалтерського обліку в бюджетних установах, зосереджуючись на ключовому напрямі - модернізації обліку та звітності через розробку й впровадження в державному секторі національних стандартів на основі міжнародних.

Співробітництво України з міжнародними організаціями, фінансовими установами, діяльність на валютних фондових та інвестиційних ринках потребують відкритості та прозорості інформації з економічних питань, зокрема з питань бухгалтерського обліку, відповідності міжнародним стандартам.

Суб'єктами бухгалтерського обліку в державному секторі є Міністерство фінансів, яке забезпечує проведення державної політики у сфері бухгалтерського обліку, розпорядники бюджетних коштів, Казначейство та фонди загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування, які забезпечують ведення бухгалтерського обліку [1].

Бухгалтерський облік в бюджетних установах забезпечує відображення всіх

операцій, пов'язаних з виконанням кошторисів витрат по бюджетах, кошторисів ш спеціальними коштами та узагальнення даних обліку і звітності. Своєчасне, повію і достовірне відображення в балансі установи всіх операцій дозволяє його керівнику приймати обґрунтовані управлінські рішення, аналізувати роботу установи, здійснювати і контролювати цільове витрачання коштів на основі затвердженого кошторису, виявляти непідтвержені витрати. -

Реформування в системі бухгалтерського обліку є питанням постійної дискусії науковців. Багато вчених-економістів висловлюються стосовно актуальних проблем обліку в бюджетних установах.

У дослідженнях такого автора як Хорунжак Н, М. наголошується на тому, що невирішеними та відповідно актуальними проблемами бюджетної сфери є необхідність отримання обліково-аналітичної інформації для внутрішніх потреб організації чи підприємства та розвиток міжнародного співробітництва в галузі державних і місцевих фінансів. Це пов'язано з тим, що потреби управління як внутрішні так і зовнішні а також розвиток міжнародних інтеграційних процесів у державному секторі економіки призводять до думки щодо модернізації бухгалтерського обліку [4].

Так, наприклад, Атамас П. Й. вказує на те, що незважаючи на успіхи в організації обліку в бюджетних установах, що спостерігаються в останні роки є ряд практичних питань, що вимагають термінового вирішення [2]. Ми вважаємо це зауваження достатньо слушним, в зв'язку з тим, що реформуванню бюджетного обліку сприяла нормотворча діяльність Державного Казначейства України, введення відповідних курсів у навчальні плани підготовки бухгалтерських кадрів у вузах, систематичні публікації по бюджетному обліку у професійних періодичних виданнях.

Черкащина Т. В. вважає, що реформування системи бухгалтерського обліку у бюджетній сфері актуалізується у зв'язку з інтеграцією України у міжнародну спільноту та її прагнення до модернізації й уніфікації обліку. Реформування системи обліку в бюджетній сфері з урахуванням вимог міжнародних стандартів забезпечить інформаційну підтримку всім зацікавленим користувачам, підвищить ефективність державного управління економічним розвитком суспільства, створить умови для ефективного функціонування бюджетних установ [5].

В свою чергу Максимова В. Ф. зазначає, що вирішення основних питань розвитку системи бухгалтерського обліку сприятиме удосконаленню управління державними фінансами, поглибленню системи стратегічного бюджетного планування та системи контролю за процесом виконання бюджету [3].

На сьогодні бухгалтерський облік у бюджетній сфері України складається з обліку виконання державного і місцевого бюджетів та бухгалтерського обліку бюджетних установ, що потребує удосконалення методології та переходу на єдині методологічні засади бухгалтерського обліку і звітності, а також створення уніфікованого організаційного та інформаційного забезпечення бухгалтерського обліку.

Добре поставлений бухгалтерський облік дозволяє не тільки виявити приховані резерви, виявляти порушення режиму економії планової та

фінансово-бюджетної дисципліни, а й попереджати і вчасно усувати можливі втрати і необґрунтовані витрати.

Удосконалювання бухгалтерського обліку, посилення його контрольних функцій за фінансовою та господарською діяльністю організації - основа зміцнення фінансово-бюджетної дисципліни.

Здійснюючи суцільне і безперервне відображення всіх операцій, пов'язаних з виконанням кошторису витрат з бюджету, бухгалтерський облік дозволяє не тільки систематично зіставляти їх з затвердженими нормативами і кошторисами, а й встановлювати причини відхилень фактичних витрат від затверджених нормативів і кошторисів, виявляти найбільш доцільні норми витрат і підвищувати рівень бюджетного та кошторисного планування в цілому. Чим точніше облік, тим вища якість планування.

Використовуючи інформацію бухгалтерського обліку, керівники установ можуть оперативнo вживати заходів, щодо усунення прорахунків і відхилень від затверджених нормативів в ході господарської та фінансової діяльності. За допомогою бухгалтерського обліку в кожній установі встановлюються систематичне нагляд за збереженням коштів, контроль за їх раціональним використанням.

Основною перешкодою на шляху гармонізації облікових систем є існуючі відмінності між національними обліковими стандартами. При цьому безліч розбіжностей у методах обліку існує навіть всередині кожної групи країн, виділених в одну організаційну модель.

Удосконалення методології та організації, і обліку в бюджетних установах має принципове значення для посилення контролю за соціально-економічною віддачею всіх видів ресурсів, для мобілізації коштів, зароблених трудовими колективами, для поліпшення якісних показників роботи цих установ.

Література:

1. Стратегія модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі на 2007-2015 роки, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 16 січня 2007 р. № 34 // Офіційний вісник України. - 2007. - № 4. - 29 січня. - С. 29. - [Електронний ресурс] - Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/34-2007-n>.

2. Атамас П.Й. Бухгалтерський облік у галузях економіки : навч. посіб. / П.Й. Атамас. - К. : ІДУЛ, 2009. - 392 с

3. Максимова В.Ф., Пеліпадченко Р.О. Концептуальні засади розвитку системи бухгалтерського обліку в бюджетних установах // Економічний простір. - 2008. - № 16. - [Електронний ресурс] - Режим доступу : <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2541/1/Проблеми%20обліку%20в%20бюджетній%20сфері%20та%20шляхи%20їх%20вирішення%20з%20а%20флороморого%20орМ^mmra%20ТехHonoruT.pdf>.

4. Хорунжак Н.М. Проблеми узгодження законодавчої бази і напрями модернізації обліку в бюджетних установах / Н.М. Хорунжак // Облік і фінанси АПК. - 2009. - № 2. - [Електронний ресурс] - Режим доступу : <http://eztuir.ztu.edu.Ua/1922/1/25.pdf>.

5. Черкащина Т.В. Основні напрями реформування системи

бухгалтерського обліку у бюджетній сфері / Т.В. Черкашина // Науковий вісник. Одеський національний економічний університет. Всеукраїнська асоціація молодих науковців. - Науки : економіка, політологія, історія. - 2012. - № 7(159). - С 61-72.